

színházról. 1926. márc. havában, mint a Zeneművészeti Főiskola tanárát a VI. fizetési osztályba léptették elő. Július 3-án a kormányzó kormányfőtanácsosi méltósággal tüntette ki. Ugyanebben az esztendőben megkapta a legfelsőbb elismeréssel a *Signum Laudis*. 1926-ban külföldi turnét szervez, de ez a vállalkozása meghiúsul. 1927-ben a Magyar Színház, a Belvárosi Színház és a Király Színház vendége. Ugyanennek az esztendőnek az elején Kéty község díszpolgárrá választja és egyik uccáját róla nevezi el. 1928. márc. 10-én tartja első önálló előadó estjét a Zeneakadémián. 1929. szeptembere óta a Magyar Színház tagja.

Hegedüs nem csak a magyar színjátszás történetében játszik korszakos jelentőségű szerepet, de az egyetemes színház-történelemben is a realiztikus játékmódor egyik legfontosabb képviselője. Első sikereinek ideje arra a színházi forradalmi korszakra esik, amikor Laube és a Burgtheater deklamáló stílusával szemben Brahm és Antoine megteremti a naturalista játékmódot, színhelye pedig nálunk a Vígszínház, amelynek könnyed és főleg francia vígjátékokra alapozott műsora a naturalista stílus fölényes és virtuóz áthangolását követelte meg az együttestől. Hegedüs Gyula természetes adottságai: pompás megjelenése, eleganciája, zengő és lelkes organuma és dologi készségei: pompás arcjátéka, kifejező gesztusai már az indulás pillanatában biztosították neki az új játékmódban a vezérszerepet. A Vígszínháznak ez az első hőskora teljesen Hegedüs Gyula nevével forrt össze. Állandóan a felé a cél felé törekedett, hogy ne csak mulatságos figurákat, de igazi élő embereket vigyen a színpadra és a legképtelenebb francia bohózatokat is valami különös emberiséggel fűtötte át. Ennek a célnak az érdekében a legnagyobb egyszerűsége törekedett. Színészi egyénisége elasztikus. Megrázó erővel ábrázol tragikus jellemeket: Tokeramó, Vajna bácsi, Liliom, John Gabriel, Borkman, könnyed eleganciával illeszkedik a szellemes vígjátékokba: Petrucchio, Ördög, A király, Krehl, de a bohózatok vaskos humorát is pompás hangsúlyokkal húzza alá. Színészi egyénisége páratlanul jelentős és minden szerepet jelentékennyé tesz, amit játszik.

Pályafutásának legkiemelkedőbb alakítása: »Az ördög«. Ez az alakítás teljesen összeforrt Hegedüs Gyula nevével és az egész világsajtó ennek a figurának legkitünőbb megszemélyesítőjéül Hegedüs Gyulát jelölte meg. Soha senki hozzá méltóan nem jellemezte ennek a figurának földönjáró eredetiségét és természetességét és mégis azt a transzcendentális szuggesztív erőt, ami ennek a figurának különös jelentőséget ad. Nevéhez egész seereg óriási siker emléke fűződik.

Főbb szerepei: »Makrancos hölgy« (Petrucchio), »Primerose« (Bibornok), »Az ördög« (címszerep), »Államtitkár úr« (Boquet), »Aranykakas« (Fürge Antal), »Örnagy úr« (címszerep), »Liliom« (címszerep), »Taifun« (Tokeramó), »Aranypatkó« (Ludolf), »Román« (Van Tuil), »Ostrom« (Merital), »Timár Liza« (Timár), »Takarodó« (Gróf Ledenburg), »A király« (címszerep), »Takácsok« (Hilse), »A lovag úr« (Hort Ede), »Tartalékos férj« (Hólyag Tóni), »Vanja bácsi« (címszerep), »Mintaférj« (Malivand), »Heidelbergi diákélet« (Lutz), »Ocskay brigadéros« (Pyber), »A férj vadászni jár« (Duchotól), »Pajkos férjek« (Valentin), »A márványmenyasszony« (Dunn Péter), »A paradicsom« (Edgar), »A tolvaj« (Legardes), »Osztrigás Mici« (Petypon), »A csodagyermek« (Croche), »Bella« (A gróf), »Déryné ifjasszony« (Thureczky), »Kék róka« (Pál), »Professzor Hatvani« (Hatvani), »Szentbernáti barátok« (Meinrand), »Játék a kastélyban« (Turay), »Fehér felhők« (Örmester), »Új urak« (De Montoire), »Tatárjárás« (Lörenthey), »Olympia« (Krehl), »Nem hagyom magam« (De La Tour), »Zörög a haraszt« (Bodola), »Finom kis család« (Agenor), »Ábris rózsája« (Whalen János), »Danton halála« (Robespierre), »Ida regények« (Ó Péter), »Írlandi vászon« (Bárá Pfaltz), »Aglegény apa« (címszerep), »Szépasszony kocsisa« (Komoróczy), »Özönvíz« (az ügyvéd), »Fajankó« (címszerep). Ezekén a szerepeken kívül még egész csomó nagy siker fűződik a nevéhez. Színészi tevékenységén kívül mint író is jelentékeny sikereket ért el. Színdarabjai: »Doktor Szeleburdi«, bohózat (Guthi Somával együtt) Budai Színkör 1899. »A házi-orvos«, Vígszínház, 1902. »Az apostol«,